

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 1/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

МЕТОДОЛОГИЯ И КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР НА ОПЕРАЦИИ

1. Основни параметри	
Управляващ орган	Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност”, Министерство на иновациите и растежа
Програма	„Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ (ПНИИДИТ)
Приоритет	Приоритет 1 „Устойчиво развитие на българската научно-изследователска и иновационна екосистема“, Приоритетно направление 3: Трансфер на технологии и знания;
Специфична цел	Специфична цел: RSO1.1. Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии (ЕФРР)
Наименование на процедурата/процедурите	Изграждане и валидиране на лабораторен прототип за лазерно индуциран управляем ядрен синтез
Цел	Целта на настоящата процедура е да се подпомогне изграждането и валидирането на лабораторен прототип с интегрирани модули за числено моделиране, автоматизирано управление и радиационна защита за лазерно индуциран управляем ядрен синтез, чрез използване на фемтосекундни лазерни импулси и иновативно ускорение на хелиеви ядра. Процедурата ще подкрепи развитието на лазерно индуцирания ядрен синтез, чрез осигуряване на финансиране за модернизация на националния капацитет за лазерни изследвания и изграждане на лазерни съоръжения с висока степен на радиационна защита единствена за страната. Създадената инфраструктура ще осигури платформа за реализиране на уникален по своя характер експеримент в областта на лазерно-индуцирания управляем ядрен синтез – научен пробив с потенциал за фундаментална трансформация на енергетиката. В сравнение със съществуващите енергийни източници и традиционните подходи за ядрен синтез, този метод предлага безпрецедентно намаляване на мащаба, енергийната консумация и пространствените изисквания, като едновременно с това предлага нова физическа парадигма, подкрепена с утвърдена теоретична и експериментална основа.
Обосновка	През 2024 г. България става пълноправен член на Extreme Light Infrastructure ¹ – Инфраструктура за екстремна светлина, което отбелязва значителна стъпка в

¹ На 30 април 2021 г. Европейската научна инфраструктура за екстремна светлина - Extreme Light Infrastructure (ELI) получи правен статут на Европейския консорциум за научна инфраструктура - European Research Infrastructure Consortium (ERIC) – от страна на Европейската комисия. ELI ERIC ще предоставя достъп до лазери от световна класа с висока мощност и ултракъси импулси за научни цели, като ще даде възможност за извършване на авангардни изследвания във физиката, химията, науката за материалите и медицината, както и за реализиране на пробивни технологични иновации. Основната мисия на ELI ERIC е да

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 2/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

	развитието на лазерните изследвания и технологичния напредък на страната в областта на генерирането на частици и ядра чрез лазер, с приложение в лазерно индуцирания ядрен синтез. Постигането на контролирана ядрена реакция чрез фемтосекундно лазерно въздействие от българския екип представлява научен резултат с изключителна оригиналност и значимост. Този пробив открива възможности за ново направление в енергетиката и създава предпоставки за стратегически приложения с дългосрочен научен, технологичен и икономически ефект. Реализирането на настоящата операция е в изпълнение на първи етап от прилагането на стратегически двуетапен подход за разработване на високотехнологична система за лазерно индуциран управляем ядрен синтез, използваща фемтосекундни лазерни импулси и иновативно ускорение на хелиеви ядра. В цялост, концептуалната структура на подхода е: Първият етап (TRL 2→3) предвижда изграждането и валидирането на лабораторен прототип с интегрирани модули за числено моделиране, автоматизирано управление и радиационна защита. Получените експериментални резултати и технологични решения ще послужат като основа за втория етап (TRL 4–6), в рамките на който ще бъде изградена пилотна инфраструктура за демонстрация на технологията в релевантна среда. Проектът ще допринесе за изграждането на национален научноизследователски и иновационен капацитет чрез системна подготовка на ново поколение висококвалифицирани специалисти и повишаване на експертизата в стратегически сектор с глобално значение. Поетапното развитие – от лабораторен прототип (TRL 2–3) до пилотна инфраструктура в релевантна среда (TRL 4–6) – ще осигури устойчиво надграждане на нивото на технологична готовност. Това ще позиционира България като водещ регионален център за авангардни изследвания, трансфер на знания и технологии в областта на зелената енергия от ядрен синтез и ще засили приноса ѝ към европейските усилия за енергиен преход и технологичен суверенитет. В резултат на успешно реализиране на първи и втори етап се предвижда създаването на национален Център за лазерно индуциран синтез, който ще бъде включен като нова структурна единица в ELI ERIC и ще може да бъде първата, разположена на територията на Република България международна научна инфраструктура. Реализацията на този център представлява ключова стратегическа стъпка за страната, която ще допринесе за дългосрочното изграждане на научен, технологичен и индустриален капацитет в една от най-обещаващите области на бъдещата енергетика. Устойчивостта на изградената инфраструктура ще бъде осигурена чрез институционалната ѝ интеграция в рамките на национален Център за лазерно индуциран синтез и включване ѝ в мрежата на ELI ERIC. Дългосрочната експлоатация и поддръжка на изградената инфраструктура ще бъдат осигурени чрез комбиниран механизъм, включващ национално съфинансиране за текущи разходи и партньорства с академични и индустриални организации за съвместно ползване на капацитета, което ще обезпечи траен научен и икономически ефект. Чрез
--	--

осигурява достъп на научната общност до съоръженията на ELI в качеството им на една международна организация с единно управление и координация.

Чешката република е домакин на седалището на ELI ERIC в Долни Брежани, южно от Прага, в рамките на съоръжението ELI Beamlines Facility (ELI Beamlines). Второто съоръжение – ELI ALPS (Attosecond Light Pulse Source) – се намира в гр. Сегед, Унгария, и е домакинствано от Унгария. Към Чешката република и Унгария като страни-учредители се присъединяват Италия и Литва. България преминава в статут на пълноправен член (Full Member), считано от 1 януари 2025 г., а Германия участва със статут на наблюдател (Observer). Третото съоръжение от мрежата – ELI-NP (Nuclear Physics Facility) – оперира в Румъния, която е приета като наблюдател-учредител (Founding Observer) в ELI ERIC, считано от 1 януари 2024 г.

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 3/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

	интеграцията в мрежата на ELI ERIC ще се прилагат международно признати стандарти за управление, достъп и финансова устойчивост, което гарантира, че инфраструктурата ще остане оперативна и след приключване на европейското финансиране. Проектът ще укрепи регионалните иновационни екосистеми чрез сътрудничество между наука, индустрия и МСП, създавайки нови възможности за трансфер на технологии и внедряване на високотехнологични решения в енергетиката и свързани сектори. Ще подпомогне повишаването на конкурентоспособността на българските региони и МСП, като ги включи в международни вериги на стойността. Наред с утвърждаването на България като равнопоставен партньор в европейските усилия за развитие на устойчива и зелена енергия, инициативата създава солидна основа за високотехнологични инвестиции, ефективен трансфер на знания и технологии и подготовка на ново поколение висококвалифицирани специалисти в стратегически сектор с глобално значение. В рамките на настоящата операция ще се осигури подкрепа за обновяване на лабораториите на Конкретния бенефициент за продължаване на работата на български екип от изследователи в тази стратегически важна за Европа нова зелена технология. В рамките на Института по физика на твърдото тяло, е разработен нов метод за конструиране на ускорители на частици, насочени към леки атоми и ядра, използвайки ултракъси лазерни импулси с висока мощност. Чрез изпълнението на проекта по настоящата операция се подпомага изграждането и валидирането на лабораторен прототип с интегрирани модули за числено моделиране, автоматизирано управление и радиационна защита, предназначен за изследвания в областта на лазерно индуцирания управляем ядрен синтез (TRL 3). Целта е да бъде експериментално демонстрирана валидна научно-технологична концепция за генериране на синтезни реакции в контролирана среда, чрез прилагане на високоволтова електродна вакуумна система с напречен газов проток и прецизен контрол върху параметрите на взаимодействие. Експерименталната установка ще бъде изградена с интегрирана система за дистанционно управление, активна радиационна защита, високопроизводителни числени симулации и възможности за реално време анализ на експерименталните резултати. Проектът ще завърши с документално валидиране на технологична готовност ниво TRL 3, като по този начин ще бъде осигурена стабилна научно-техническа основа за последващо надграждане към TRL 4-6 в следващ етап. Реализирането на тази първа фаза представлява критичен етап в дългосрочната визия за изграждане на национален капацитет в стратегическата област на чистите енергийни технологии и иновативната лазерна физика. Лабораторният прототип на експериментална система за лазерно индуциран управляем ядрен синтез се основава на използването на фемтосекундни лазерни импулси и иновативни методи за ускорение на хелиеви ядра, с което се предлага радикално нов подход към реализацията на синтезни реакции. Предвид значителния потенциал на технологията за редуциране на енергийната консумация, пространствените изисквания и инфраструктурната сложност спрямо класическите системи за ядрен синтез, настоящата операция се явява стратегическа стъпка към постигане на устойчива и ефективна зелена енергия. Научната концепция е подкрепена и защитена със: Заявка за патент № РСТ/BG2024/000017, „Метод и система за инициране на ядрени реакции при разпад на хелиеви ядра до ядра на хелиеви изотопи и деутериеви ядра и последващи реакции на ядрен синтез с приложение за лазерен термоядрен реактор“, изобретатели Любомир Ковачев, Екатерина Йорданова,
--	--

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 4/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

	Георги Янков и Иван Ангелов. Полезен модел № 4982 U 1 от 22.05.2024 г., „Система за инициране на ядрени реакции при разпад на хелиеви ядра до ядра на хелиеви изотопи и деутериеви ядра и последващи реакции на ядрен синтез с приложение за лазерен термоядрен реактор“, изобретатели Любомир Ковачев, Екатерина Йорданова, Георги Янков и Иван Ангелов. В тази връзка е налице доказана теоретична основа и потенциал за иновативна физическа реализация, която съчетава авангардни лазерни технологии с подходи за управление и защита, отговарящи на съвременните стандарти за безопасност и ефективност. Подкрепата по операцията ще позволи на Института по физика на твърдото тяло на БАН да обнови критично важната си научна инфраструктура и да осигури условия за продължаване и разширяване на изследователската дейност на български екип от учени, работещи по разработването на тази нова енергийна парадигма. Проектът по настоящата операция ще допринесе към постигане на целите по ПНИИДИТ, както и да отговаря на приоритетите, и на поне една от посочените пет тематични области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 (ИСИС). Петте тематични направления на ИСИС отразяват новоформулираните на европейско ниво приоритети и акцентират върху водещата роля на двойния цифров и зелен преход като необходимо условия за постигане на устойчиво и конкурентоспособност икономическо развитие. Операцията подкрепя развитието на прототипна система за лазерно индуциран управляем ядрен синтез, който представлява високотехнологично решение с потенциал за дългосрочен принос към постигане на въглеродна неутралност и устойчива енергийна трансформация. Процедурата е в съответствие със стратегическите цели на Европейския съюз за развитие на чисти енергийни технологии, научноизследователски капацитет и високотехнологични решения, допринасящи за енергийната независимост, технологичния суверенитет и устойчивото развитие на Съюза.
Очаквани резултати	Очакваните резултати от подкрепата по процедурата са: - Изградена и експериментално потвърдена прототипна система (TRL 3), с модернизирана лабораторна инфраструктура. - Внедрена система за радиационна защита, осигуряваща работа в защитена среда. - Експериментално потвърдена ядрена реакция между хелиеви и деутериеви ядра. - Документално валидиране на технологична готовност ниво TRL 3 с експертна оценка, която осигурява стабилна научно-техническа основа за последващо надграждане към TRL 4–6 - Подготовка за трансфер на иновативната технология към приложими сектори от индустрията (енергетика, лазерни технологии, високоенергийна физика);
Продължителност на процедурата/процедурите	2025-2027
Териториален обхват	Дейностите по настоящата процедура ще бъдат изпълнявани на територията на Република България. Част от дейностите може да се изпълняват извън територията на Република България,

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 5/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

	включително извън територията на Съюза, при условие че допринасят за целите на програмата/ процедурата, съгласно чл. 63, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година.																									
Бюджет (ЕФРР и национален)	Общият финансов ресурс по процедурата е в размер на 10 000 000,00 лева, от които средствата от Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) са в размер на 8 206 896,55 лева и средствата в размер на 1 793 103,45 лева представляват национално съфинансиране. Разпределението на финансовия ресурс по процедурата по региони е както следва: <table><tr><th></th><th>По-слабо развити региони</th><th>Преход</th><th>Общо</th></tr><tr><td rowspan="2">ОБЩО ЕФРР+национален</td><td>8 045 977,01 лева</td><td>1 954 022,99 лева</td><td>10 000 000,00 лева</td></tr><tr><td>4 113 842,72 евро</td><td>999 076,09 евро</td><td>5 112 918,81 евро</td></tr><tr><td rowspan="2">ЕФРР</td><td>6 839 080,46 лева</td><td>1 367 816,09 лева</td><td>8 206 896,55 лева</td></tr><tr><td>3 496 766,31 евро</td><td>699 353,26 евро</td><td>4 196 119,57 евро</td></tr><tr><td rowspan="2">национален</td><td>1 206 896,55 лева</td><td>586 206,90 лева</td><td>1 793 103,45 лева</td></tr><tr><td>617 076,41 евро</td><td>299 722,83 евро</td><td>916 799,24 евро</td></tr></table> Управляващият орган на ПНИИДИТ може, при необходимост, да направи промени в посочения бюджет, както и в разпределението по региони на планиране. Бюджетът на операцията следва да се планира и отчита спрямо различните категории региони за планиране от ниво NUTS 2. Максимум 1 954 022,99 лева или 999 076,09 евро от общия бюджет на операцията следва да бъде отчетен към категория Регион в преход (Югозападен район). Останалите средства следва да се отчитат към категория <i>По-слабо развити региони</i> (Северозападен район, Северен централен район, Североизточен район, Югоизточен район, Южен централен район). Допустимите разходи по проектното предложение по настоящата процедура се разпределят между съответните категории региони на пропорционална основа съгласно планираното в ПНИИДИТ – 16,67% за Регион в преход и 83,33% за По-слабо развити региони², без допълнителна обосновка, отчитайки спецификите на процедурата и предвид факта, че ефектите от изпълнението на настоящата процедура се разпространяват върху територията на цялата страна.		По-слабо развити региони	Преход	Общо	ОБЩО ЕФРР+национален	8 045 977,01 лева	1 954 022,99 лева	10 000 000,00 лева	4 113 842,72 евро	999 076,09 евро	5 112 918,81 евро	ЕФРР	6 839 080,46 лева	1 367 816,09 лева	8 206 896,55 лева	3 496 766,31 евро	699 353,26 евро	4 196 119,57 евро	национален	1 206 896,55 лева	586 206,90 лева	1 793 103,45 лева	617 076,41 евро	299 722,83 евро	916 799,24 евро
	По-слабо развити региони	Преход	Общо																							
ОБЩО ЕФРР+национален	8 045 977,01 лева	1 954 022,99 лева	10 000 000,00 лева																							
	4 113 842,72 евро	999 076,09 евро	5 112 918,81 евро																							
ЕФРР	6 839 080,46 лева	1 367 816,09 лева	8 206 896,55 лева																							
	3 496 766,31 евро	699 353,26 евро	4 196 119,57 евро																							
национален	1 206 896,55 лева	586 206,90 лева	1 793 103,45 лева																							
	617 076,41 евро	299 722,83 евро	916 799,24 евро																							
Режим на държавна/минимална помощ	Безвъзмездната финансова помощ се отпуска за съответните дейности в режим на „не-помощ“, по реда на т. 21 от Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (C(2022) 7388 final) – Рамката (2022 г.). Операцията предвижда финансиране за осъществяване на дейности с нестопански характер на организация за научни изследвания и разпространение на знания. Съгласно постоянната съдебна практика на Съда на ЕС квалифицирането на дадена процедура като „държавна помощ“ по смисъла на чл. 107, параграф 1 от Договора за																									

² Съгласно чл. 63, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/1060 „За ЕФРР разходите, свързани с операции, обхващащи повече от една категория региони, както е посочено в член 108, параграф 2, в рамките на дадена държава членка, се разпределят между съответните категории региони на пропорционална основа в съответствие с обективни критерии.“.

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 6/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

	функциониране на Европейския съюз (ДФЕС) изисква кумулативно да са изпълнени следните условия: да има подкрепа от страна на държавата, да се засяга търговията между държавите членки, да се предоставя селективно предимство на бенефициентите, да се нарушава/заплашва конкуренцията. Конкретен бенефициент по настоящата процедура е Института по физика на твърдото тяло към Българска академия на науките (ИФТТ — БАН), който е вписан в Регистъра на научноизследователската дейност в Република България, поддържан от Националния център за информация и документация (отговаря на определението за организация за научни изследвания и разпространение на знания или научноизследователска организация съгласно т. 16, буква ее) от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации³, и които не се считат за предприятия по смисъла на и за целите на чл. 107, параграф 1 от ДФЕС. Съгласно т. 20 от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации⁴, „Според Комисията следните дейности по принцип имат нестопански характер: ... б) дейностите по трансфер на знания, когато се извършват от научноизследователската организация или инфраструктура (включително от нейните отдели или дъщерни структури), или съвместно с научноизследователска инфраструктура, или от името на други такива субекти, и когато всички печалби от тези дейности се реинвестират в основните дейности на научноизследователската организация или инфраструктура. Възлагането на предоставянето на съответните услуги на трети страни посредством открити тръжни процедури не засяга нестопанското естество на тези дейности.“. Съгласно т. 31 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ „Комисията счита, че някои дейности на университети и научноизследователски организации не попадат в приложното поле на правилата за държавна помощ. Това се отнася до основните им дейности, а именно: ... б) провеждането на независими научни изследвания и развойна дейност за повече знания и по-добро разбиране, включително съвместни научни изследвания и развойна дейност; в) разпространението на резултатите от научноизследователската дейност.“. Предвиденото по настоящата изграждане на прототип на система за лазерно индуциран управляем ядрен синтез чрез фемтосекундни лазерни импулси е свързано с провеждане на независими научни изследвания и развойна дейност за повече знания и по-добро разбиране, включително съвместни научни изследвания и развойна дейност, но следва да се използва почти изключително за нестопански дейности по
--	---

³ ее) „организация за научни изследвания и разпространение на знания“ или „научноизследователска организация“ означава субект (като например университети или научноизследователски институти, агенции за технологичен трансфер, иновационни посредници, ориентирани към изследователска дейност физически или виртуални организации за сътрудничество), независимо от неговия правен статут (дали е учреден съгласно публичното или частното право) или начин на финансиране, чиято основна цел е да извършва независими фундаментални научни изследвания, индустриални научни изследвания или експериментално развитие или да разпространява в широк мащаб резултатите от тези дейности посредством преподаване, публикации или трансфер на знания. Когато тези субекти упражняват също така и стопански дейности, финансирането, разходите и приходите от тези стопански дейности трябва да се отчитат отделно. Предприятия, които могат да окажат решаващо влияние върху такъв субект, например в качеството на акционери или членове, не могат да се ползват от преференциален достъп до постигнатите от него резултати;

⁴ СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, 19.10.2022 г., С(2022) 7388 final.

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 7/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

	смисъла на т. 20 от Рамката (2022 г.), а именно а) основните дейности на научноизследователските организации и инфраструктури, по-конкретно: i) обучение за по-голям брой човешки ресурси с по-добри квалификации. В съответствие със съдебната практика и практиката от решения на Комисията, и както е обяснено в Известието относно понятието за държавна помощ и Съобщението за УОИИ, общественото образование, организирано в рамките на националната образователна система, което е предимно или изцяло финансирано и контролирано от държавата, се счита за дейност с нестопанска цел; ii) независими НИРД за повече знания и по-добро разбиране, включително съвместни НИРД, при които научноизследователската организация или инфраструктура участва в ефективно сътрудничество; iii) широко разпространение на резултатите от научните изследвания при неизключителни и недискриминационни условия, например чрез преподаване, бази данни със свободен достъп, открити публикации или софтуер с отворен код. б) дейностите по трансфер на знания, когато се извършват от научноизследователската организация или инфраструктура (включително от нейните отдели или дъщерни структури), или съвместно с научноизследователска инфраструктура, или от името на други такива субекти, и когато всички печалби от тези дейности се реинвестират в основните дейности на научноизследователската организация или инфраструктура. Възлагането на предоставянето на съответните услуги на трети страни посредством открити тръжни процедури не засяга нестопанското естество на тези дейности. Стопанската дейност, осъществявана чрез научната инфраструктура следва да бъде с чисто допълващ характер съгласно т. 21 от Рамката (2022 г.). Когато научноизследователската организация се използва почти изключително за извършването на нестопанска дейност, нейното финансиране може изцяло да попадне извън приложното поле на правилата за държавна помощ при условие че стопанската дейност остава с чисто допълващ характер, т.е. съответства на дейност, която е пряко свързана и необходима за функционирането на научноизследователската организация или инфраструктура или е неразривно свързана с нейната основна нестопанска дейност, и която е с ограничено приложно поле. За целите на Рамката (2022 г.) се счита, че това е така, ако стопанските дейности потребяват точно същите ресурси (като материали, оборудване, труд и постоянен капитал) като нестопанските дейности и ако капацитетът, отпускан всяка година за тези дейности, не надвишава 20 % от съответния общ годишен капацитет на субекта. В тази връзка по настоящата операция, конкретния бенефициент ИФТТ-БАН, в случай, че в проектното предложение се предвижда извършване на стопанска дейност с подпомогната инфраструктура и оборудване, се задължава да обособи в организационен и счетоводен аспект активите, пасивите, приходите и разходите за двата вида дейности – стопанска и нестопанска. Надлежното организационно и счетоводно разделяне на дейностите трябва да гарантира проследяемост на капацитета, отпускан всяка година за стопанската дейност като дял от съответния годишен капацитет на субекта. Правилата за държавна помощ изискват, конкретния бенефициент да води отделно счетоводно отчитане на стопанските и нестопанските дейности, като поддържа отделна счетоводна отчетност за стопанските и нестопанските дейности, въпреки нестопанския характер на тези дейности по смисъла на правилата за държавни
--	--

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 8/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

	помощи. По смисъла на т. 22 от Рамката (2022 г.) примери за стопанска дейност са: например отдаването под наем на съоръжения и лаборатории на предприятия, предоставянето на услуги на предприятия или извършването на възложени им по силата на договор научни изследвания, публичното финансиране на тези стопански дейности. научноизследователски организации, които: попадат в обхвата на определението за „организация за научни изследвания и разпространение на знания“ по т. 16, буква ее) от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (2022 г.). Когато кандидата упражнява и стопански дейности, финансирането, разходите и приходите от тези стопански дейности трябва да се отчитат по отделни аналитични сметки за тяхната икономическа дейност. Съотношението на двата вида дейности (стопански и нестопански) и на техните разходи, финансиране и приходи следва да бъде ясно обособено. В този случай, на етапа на сключване на административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) по процедурата кандидата представя счетоводна политика, от която да е видно наличието на разделение на неикономическа от икономическа дейност. Изборът на изпълнители следва да бъде извършван по открит, прозрачен и публичен, недискриминационен и безусловен начин по смисъла на т. 89-96 от Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от ДФЕС и в съответствие с действащото законодателство в областта на обществените поръчки. Предвид гореизложеното, настоящата операция не попада в обхвата на приложимите разпоредби за държавни помощи и се реализира в режим „не помощ“, като избраният режим съответства на целите на политиката в сектор наука. Приложимият режим „не помощ“ може да бъде изменен в хода на съгласувателната процедура с Министерство на финансите.
2. Методология и критерии за подбор на операции	
Вид процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Ще се прилага процедура за безвъзмездна финансова помощ чрез директно предоставяне на конкретен бенефициент съгласно чл. 25, ал. 1, т. 2 от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ).
Допустими кандидати	Допустим кандидат по настоящата процедура е Института по физика на твърдото тяло "Акад. Георги Наджаков" към Българска академия на науките (ИФТТ — БАН) Конкретният бенефициент носи пълна отговорност за изпълнението на сключения по настоящата процедура административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ пред Управляващия орган на ПНИИДИТ, както и за спазването на всички произтичащи от това задължения. Конкретният бенефициент трябва да разполага с необходимия финансов капацитет, за да се гарантира успешното изпълнение на дейностите по проектното предложение.
Изисквания към партньори (ако е приложимо)	Неприложимо.

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 9/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

Допустими проекти/дейности	1. Проектиране (достигане на необходимата проектна готовност), изработка и валидиране на реакторни модули и електродни системи за реализиране на управляеми ядрени реакции в лабораторна среда и свързаните необходими за изпълнението им дейности; 2. Изграждане и въвеждане в експлоатация на система за радиационна защита, включваща лицензионна документация, физически екрани и апаратура за мониторинг на радиационните параметри; 3. Усвояване и оборудване на контролна зала, предназначена за безопасно и сигурно дистанционно управление на експерименталните процеси; 4. Инсталация и въвеждане в експлоатация на прецизна измервателна и диагностична апаратура, обхващаща спектрална, времева и пространствена резолюция; 5. Разработване и внедряване на интегрирана система за автоматизация, управление и числено моделиране на ядрени процеси, свързана с реално време и аварийни режими; 6. Използване на научен софтуер и специализирани библиотеки за високопроизводителни симулации и сравнение с експериментални резултати; 7. Провеждане на експериментални измервания, регистрация на реакционни продукти (неутрони, алфа-частици и др.) и научно документиране; 8. Оценка и документиране на технологичен напредък, с достигане и валидиране на TRL 3 – експериментално потвърден лабораторен прототип. В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма.
Допустими разходи	Допустимите разходи са в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, Регламент (ЕС) 2021/1060, Регламент (ЕС) 2021/1058, ЗУСЕФСУ, ПМС № 86/2023 г., приложимата национална уредба и приложимото общностно законодателство в областта на държавните помощи, и следва да са необходими за изпълнението на допустимите дейности по операцията. I. ДОПУСТИМИ ПРЕКИ РАЗХОДИ: 1. Разходи за наети лица (персонал): Разходите за наети лица (персонал) се финансират под формата на единичен разход за почасово възнаграждение, съгласно чл. 53, пар. 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ, определен, съгласно „Методология за определяне на единичен разход за почасово възнаграждение на изследователски и друг квалифициран персонал по Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027 г. и Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.“⁵ 2. Разходи за материални и нематериални активи. 3. Разходи за материали и консумативи, необходими за изпълнение на дейностите по проекта 4. Разходи за ограничени строително-монтажни работи (СМР)

⁵ Методологията е публикувана на следния адрес: <https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predprivativata/drugi/> .

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 10/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май 2025 г.

	5. Разходи за услуги 6. Разходи за защита на индустриална собственост на национално и международно равнище и ползване на необходимата за това експертна помощ 7. Разходи за предоставяне на сертификат за финансово становище. Разходите за сертификат за финансово становище (разходи за извършване на независим одит) са приложими в случаите, когато сумата на искането за плащане е равна или по-голяма от 750 000 евро (1 466 872,5 лева) в съответствие с чл. 199, пар. 1, б. „г“ от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. II. ДОПУСТИМИ НЕПРЕКИ РАЗХОДИ: 8. Непреки разходи – 7% от преките допустими разходи. Непреките разходи се предоставят под формата на финансиране с единна ставка, в съответствие с чл. 54, буква (а) от Регламент (ЕС) 2021/1060. . В рамките на операцията няма да бъдат подкрепяни дейности, съответно разходи, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. Недопускането на дублиране на дейности, съответно разходи, ще се съблюдава както на етап кандидатстване (чрез декларации), така и по време на изпълнението на проекта (чрез проверки за двойно финансиране и др.).
Минимален размер на помощта	Неприложимо.
Максимален размер на помощта	10 000 000 лева
Интензитет на помощта	100%
Кръстосано финансиране (ако е приложимо)	Неприложимо.
Критерии за подбор/ оценка на съответствието	По ПНИИДИТ ще се оценява: - Съответствие на проекта с изискванията на чл. 73, параграф 2, букви а) б) и ж) от Регламент (ЕС) 2021/1060; - Съответствие с Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ 2021-2027, включително със стратегиите, залегнали в основата на програмата, и осигуряването на ефективен принос за постигането на нейните специфични цели; - Съответствие на проекта с приоритетните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027, приемането на която е отключващо условие за одобрение на Програмата; - Съответствие, че предвидените дейности попадат в обхвата на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), съгласно чл. 5 „Обхват на подкрепата от ЕФРР“ от Регламент (ЕС) 2021/1058 и се отнасят до някоя от изброените видове допустими интервенции (дейности);

Министерство на иновациите и растежа Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ПНИИДИТ	НАРЪЧНИК ПО ПРОГРАМА „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. (ПНИИДИТ)		Вариант 4
	Глава 4 Приложение 4.1.3.	ПРОЦЕДУРИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ Образец на Методология и критерии за подбор на операции	страница: 11/11
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: май2025 г.

	- Съответствие на кандидата и планираните в проектното предложение дейности и разходи с условията за допустимост по ПНИИДИТ и приложимите условия за предоставяне на държавна помощ (ако е приложимо); - Спазени ли са условията за териториален обхват за изпълнение на дейностите, както и изискването резултатите от изпълнението на проекта да се ползват на територията на Република България. - Съответствие с хоризонталните принципи, съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060, включително с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ и др.
Индикатори	Индикатори за краен продукт: RCO06 Изследователи, работещи в подкрепяни научноизследователски съоръжения (годишен еквивалент на пълно работно време); RCO08 Номинална стойност на оборудването за научни изследвания и иновации. Индикатори за резултат: RCR08 Публикации от подкрепяни проекти.